

# Sprawozdanie

## Wydziału krajowego o podatku konsumcyjnym od mięsa.

---

W petycyach, które Wysoki Sejm uchwałą z dnia 26. Kwietnia 1861 r. przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia, były także zażalenia przeciw poborowi podatku konsumcyjnego od mięsa.

W przedmiocie tego podatku miał Wydział krajowy w r. 1863. sprawozdanie przygotowane; nie mógł jednak takowe przedłożyć Wysokiemu Sejmowi, z powodu odroczenia, a następnie zanknięcia sesyi.

Zadaniem Wydziału w tej sprawie było najpierw rozpoznać obowiązujące ustawy odnoszące się do wspomnianego podatku.

Podług tych ustaw, jest przedmiotem podatku w powszechności sztuka bydła, którą bije rzeźnik lub ktokolwiek inny dla użytku trzecich osób. Cyfra podatku od sztuki bydła, przepisana w ustawach jest jednakoowa dla wszystkich krajów koronnych. (Rozp. ces. z dnia 12 maja, i rozp. minist. z dnia 15. maja 1859. Dz. pr. P. L. 77 i 78. Ustawa z 17. sierpnia 1862. Dz. pr. P. L. 55).

Ustanowienie jednakowej cyfry tego podatku dla wszystkich krajów koronnych w dwojakim względzie jest uciążliwszem dla Galicyi, niż dla bogatszych zachodnich krajów koronnych; raz dla tego, że w Galicyi było i mięso mniejszą ma cenę, więc podatek, w stosunku do ceny mięsa jest większym; powtóre dla tego, że w Galicyi bydło jest mniejsze, i daleko mniejszą ma wagę, a nawet, z bydła galicyjskiego, sztuki większe i lepiej tuczone, do zachodnich krajów wyprowadzane, u nas zaś w powszechności, mniejsze tylko sztuki bydła spożywane bywają; więc podatek, od sztuki bydła wymierzony, także w stosunku do wagi bydła, jest większym, niż w zachodnich krajach koronnych.

Już więc sama ustawa nie uwzględniła różnicy stosunków między krajem naszym, a krajami koronnymi zachodnimi. Gorzej jeszcze wypadło wykonanie ustawy.

Trudno zaprzeczyć, że kraj nasz uboższym jest od innych krajów koronnych. Zebrane z podań urzędowych, i w dziele Dyrektora administracyi statystyki Br. Czoernigga ogłoszone cyfry o wartości rzeczy nieruchomości, o handlu i przemyśle, i o dochodzie ze stosunków służby i najmu, dają w przybliżeniu miarę bogactwa każdego kraju koronnego. Zestawione na podstawie tych cyfr dochody, porównane w załączniku % z ludnością, wskazują, że z wspomnianych dochodów przypada na jednego mieszkańca w Galicyi i na Bukowinie mniej, niż we wszystkich innych, a szczególnie daleko mniej, niż w zachodnich krajach koronnych. W tych to krajach jest mięso codziennem pożywieniem całej prawie ludności; w Galicyi zaś u większej części ludności należy mięso nie do zwykłych i codziennych, lecz do zbytkowych artykułów żywności. Powinien więc podatek od mięsa wypadać w Galicyi na jednego mieszkańca daleko mniejszy, niż w każdym z zachodnich krajów koronnych.

Inne jednak były rezultaty, wykazane w urzędowych zestawieniach tego podatku.

Podług zestawień z lat 1850. do 1859. wypadł podatek od mięsa przeciętnie:

na jedną głowę w Galicyi (bez miasta Krakowa)	11 zlr 3 ent. wal. austr.
„ „ „ w Karyntyi . . . . .	11 „ 5 „ „ „
„ „ „ w Krainie (bez miasta Lublany)	11 „ 2 „ „ „
„ „ „ w Morawii . . . . .	9 „ 8 „ „ „
„ „ „ w Czechach . . . . .	8 „ 9 „ „ „
„ „ „ w Wybrzeżu Iliryskim (b.m. Tryestu)	8 „ 2 „ „ „
„ „ „ w Szląsku . . . . .	6 „ 2 „ „ „

Podług zestawień zaś z r. 1860. wypadł podatek od mięsa (po wyłączeniu stolic prowincjonalnych, w których rozmaity sposób poboru był zastosowany):

na jedną głowę w Galicyi . . . . .	12 zlr. 3 ent. wal. austr.
„ „ „ w obwodzie Tryestu . . . . .	10 „ 6 „ „ „
„ „ „ w Morawii . . . . .	8 „ 9 „ „ „
„ „ „ w Czechach . . . . .	8 „ 4 „ „ „
„ „ „ w Szląsku . . . . .	7 „ 6 „ „ „
„ „ „ w Istrii . . . . .	7 „ 2 „ „ „
„ „ „ w Tyrolu . . . . .	3 „ 4 „ „ „ *)

Z takich porównań mógł Wydział krajowy wnosić, że podane do Sejmu w r. 1861. skargi gmin o przeciążenie podatkiem konsumcyjnym od mięsa nie były bezzasadne.

Zażalenia gmin odnosiły się do postępowania przy wymiarze podatku konsumcyjnego. Skarzyły się gminy, że podatek od mięsa rozciągany bywa na bydło dla własnego domowego użytku zabite, — że ci, którzy dzierżawią pobór podatku, dopuszczają się nadużyć, wspierane przez organa finansowe. — że szczególnie ilość podatku, z urzędu nakładanego, bywa przesadzoną.

Z powodu tych skarg i wspomnianych porównań między prowincjami, udał się Wydział krajowy w odezwie z dnia 10. września 1861. l. 635. do c. k. krajowych Dyrekcyi Skarbu we Lwowie i Krakowie, i upraszał te Dyrekcyje, aby chciały zbadać, czy ten nadmiar w poborze podatku konsumcyjnego w Galicyi nie należy przypisać błędnemu zastosowaniu przepisów, lub zbyticznej gorliwości organów finansowych, albo też uległości gmin, które każdą nałożoną im kwotę podatku z obawy narażenia się przyjmują.

Na tę odezwę otrzymał Wydział krajowy najpierw od c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu we Lwowie odpowiedź z dnia 18. Listopada 1861. do l. 31.026 w której ta Dyrekcyja upewnia, że najuciążliwszy dla strón sposób nakładania z urzędu kwoty podatkowej będzie niezwłocznie usunięty; że już na rok administracyjny 1862. pobór tego podatku prawie wszędzie przez wydzierżawienie został zabezpieczony, a droga ugody tam tylko ma miejsce, gdzie życzenie ugody wypowiedziane jest ofiarowaniem stosownej ryczałtowej kwoty podatku. Co do innych skarg, mianowicie przeciw poborowi podatku od bydła na domową potrzebę bitygo, i przeciw nadużyciom dzierżawców, wspieranych przez organa finansowe, zapewniła też c. k. Dyrekcyja Skarbu, iż używa wszelkich środków, aby nadużyciom przeszkodzić, i karać za nie, gdy się wydarzą, że jednak od wprowadzenia nowej ustawy o poborze podatku konsumcyjnego żaden wypadek zdziałanego nadużycia do jej wiadomości nie doszedł.

C. k. Prezydium krakowskiej krajowej Dyrekcyi Skarbu w nocie swojej z d. 7. Stycznia 1862. do l. 1041. oznajmiło Wydziałowi krajowemu, że Władze finansowe w każdej gminie prawdopodobną konsumcyę wina i mięsa

\*) Sumy podatku od mięsa z lat 1850. do 1859. wykazane są w dziele: „Die indirekten Abgaben Österreichs in den Jahren 1847., dann 1850. bis 1859. Wien. K. k. Hof-und Staats-Druckerei 1860. S. 152“ — Z miasta Krakowa, Lublany i Tryestu nie był osobno wykazany podatek od mięsa; bo w pierwszych dwóch miastach pobór podatku konsumcyjnego od wszystkich artykułów puszczony był razem w dzierżawę; zaś miasto Tryest płaciło, zamiast pojedynczych podatków, kwotę ogółową, tak zwane *Aversum*.

Sumy podatku od mięsa z r. 1860. wykazane są w „Ergebnisse der Verzehrungssteuer, zusammengestellt vom Rechnungs-Departement des k. k. Finanz-Ministeriums. Wien 1861. S. 4. und 5.“

Podług zestawień z r. 1860. był nawet podatek konsumcyjny od wina w Galicyi daleko większy, niż w Czechach; wynosił on bowiem na jedną głowę w Galicyi 10 $\frac{1}{4}$ , w Czechach 6 ent. w. a., — chociaż Czechy nie tylko daleko są bogatsze, lecz także same produkują wino; Galicya zaś wina nie produkuje.



oznaczały w porozumieniu z Władzami politycznymi, po przesłuchaniu wójtów; zdarzało się w prawdzie, że niektórym gminom zbyt wysoko podatek konsumcyjny nałożono, pomimo, iż Dyrekcya Skarbowa podwładnym organom surowo poleciła, aby przy oznaczeniu konsumpcji wina i mięsa sprawiedliwie, a nawet więcej z pobłażaniem postępowały, i w razie zachodzących wątpliwości, wymagań nad miarę nie stawiały, lecz raczej niżej rzeczywistości pozostawały, gdyż nie jest w zamiarze rządu, aby którakolwiek gmina nad słuszność obowiązującą została. W wypadkach reklamacji i rekursów, mówi krakowska Dyrekcya, bywała cyfra podatku zniżona, a zniżenie to bywało często bardzo znaczne.

Taż Dyrekcya wydała do podwładnych sobie organów rozporządzenie z dnia 29. Sierpnia 1861. roku do l. 14.846 z poleceniem, aby nałożenie podatku konsumcyjnego od wina i mięsa z urzędu już więcej nie było używane. ażeby więc ten podatek był oznaczony w drodze ugody, albo też, aby pobór onego odbywał się przez wydzierżawienie.

Jakkolwiek okazanej dobrej woli obu krajowym Dyrekcjom Skarbu zaprzeczyć nie chcemy, zawsze jednak dysproporcya sumy podatku od mięsa w Galicyi, do sumy takiegoż podatku w innych prowincjach, nie mogła być przypisaną jedynie samym zasadom podatku, nie uwzględniając stosunków Galicyi, lecz wpływać musiała po części także z postępowania urzędów finansowych, względniejszego w zachodnich krajach koronnych, jak w Galicyi.

Z resztą, pomimo wydanych w r. 1861. i 1862. nowych rozporządzeń, co do do sposobu pobierania podatku od mięsa, pozostała zawsze znaczna dysproporcya podatku od mięsa między Galicyą a bogatszymi zachodnimi krajami koronnymi. Albowiem daty późniejsze, które z lat 1862. i 1864. otrzymaliśmy, wykazywały podatek od mięsa na jedną głowę:

	w r. 1862.	złr.	cnt.	wał.	austr.		w r. 1864.	złr.	cnt.	wał.	austr.
w Galicyi .	12	35	"	"	.	.	11	45	"	"	
w Morawii .	9	50	"	"	.	.	9	40	"	"	
w Tyrolu .	9	10	"	"	.	.	9	50	"	"	
w Czechach .	8	50	"	"	.	.	9	10	"	"	
w Wybrzeżu z											
Istryą .	8	50	"	"	.	.	9	20	"	"	
w Szlązku .	8	20	"	"	.	.	8	70	"	"	

Przyczynę tej dysproporcji przypisać można po części wykonaniu ustaw, głównie jednak przypisać ją należy samemu ustawom, stanowiącym zasadę, że podatek wymierza się od sztuki bydła, bez uwzględnienia wagi bydła i ceny mięsa.

Z tych to powodów wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy, na podstawie §. 19. statutu krajowego, uchwalić następujący wniosek:

„Taryfa podatku konsumcyjnego od mięsa, powinna być ustanawiana dla każdego kraju koronnego, z należytym uwzględnieniem przeciętnej wagi bydła i przeciętnej ceny mięsa tego kraju, tak, ażeby wysokość podatku, w stosunku do przeciętnej ceny cetrnara mięsa, była równą we wszystkich krajach koronnych“.

Marszałek krajowy:

**Leon książę Sapieha** w. r.

Członek Wydziału krajowego:

**Kornel Krzczunowicz** w. r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji  
i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

We Lwowie dnia 21. Listopada 1865.





%

# WYKAZ

## ludności i dochodów.

Kraje koronne	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	
	Ludność	Ogólna wartość nieruchomości (gruntów i domów)	Z nieruchomości (gruntów i domów) jako 4% towana renta od ich wart.	Z przemysłu, zarobku i innych samodzielnich przedsiębiorstw	Z usług i najmu	Suma z rubryki III., IV. i V.	Z sumy dochodu w rubryce VI. wykazanej wypada na jedną głowę	
<b>Złotyeh reńskich waluty austryackiej</b>								
1	Niższa Austria	1.681.697	1.065,220.162	42,608.806	63,061.711	85,188.342	190,858.859	113. <sup>491</sup>
2	Wybrzeże Illiryskie	520.978	242,127.428	9,685.097	10,677.764	27,701.490	48,064.351	92. <sup>257</sup>
3	Wyższa Austria	707.450	411,956.699	16,478.268	6,051.791	28,107.224	50,637.283	71. <sup>577</sup>
4	Salcburg	146.769	80,497.029	3,219.881	1,207.768	5,489.671	9,917.320	67. <sup>570</sup>
5	Karyntya	332.456	99,415.267	3,976.611	2,323.466	13,200.958	19,501.035	58. <sup>657</sup>
6	Styrya	1,056.773	422,879.456	16,915.178	6,082.763	34,240.959	57,238.900	54. <sup>163</sup>
7	Tyrol i Voralberg	851.016	302,382.462	12,095.298	3,709.615	25,371.718	41,176.631	48. <sup>385</sup>
8	Morawa	1,867.094	770,182.730	30,807.309	13,534.989	40,298.160	84,640.458	45. <sup>332</sup>
9	Królestwo Lomb. Weneckie	2,446.056	800,701,743	32,028.070	10,256.985	64,261.400	106,546.455	43. <sup>558</sup>
10	Czechy	4,705.525	1,736,085.822	69,443.433	33,136.522	100,860.618	203,440.573	43. <sup>234</sup>
11	Szląsk	443.912	109,605.076	4,384.203	3,177.693	8,881.246	16,443.142	37. <sup>041</sup>
12	Kraje koronne węgierskie	12,703.591	2,792,087.849	111,683.514	59,192.411	226,740.285	397,616.210	31. <sup>299</sup>
13	Kraina	451.941	101,587.286	4,063.491	2,229.712	7,283.267	13,576.470	30. <sup>040</sup>
14	Dalmacya	404.499	37,487.764	1,499.511	1,085.666	8,358.407	10,943.584	27. <sup>054</sup>
15	Galicya z Krakowskiem	4,597.470	477,496.718	19,099.869	16,751.785	45,932.451	81,784.105	17. <sup>788</sup>
16	Bnkowina	456.920	51,255.785	2,050.231	1,682.245	3,606.056	7,338.532	16. <sup>060</sup>
<b>S u m a . .</b>		33,374.147	9,500,969.276	380,038.770	234,162.886	725,522.252	1,339,723.908	40. <sup>143</sup>

*Uwaga.* Cyfry wykazane w kolumnach I. II. IV. V.. wyjęte są z dzieła Br. Czoernigga, wydanego w Wiedniu 1861. str. 36, 55, 141.



## Sprostowanie do alegatu XLVI.

---

W sprawozdaniu Wydziału krajowego o podatku konsumcyjnym od mięsa wkradła się znaczna pomyłka drukarska w wykazanej liczbie dysproporcji podatku, wypadającego na każdą głowę w Galicyi, w porównaniu z innymi krajami koronnemi; wydrukowano bowiem kwoty przeciętne jako złote reńskie i centy, chociaż w pierwopisie są zawarte tylko centy z ułstkami. Wynik więc prawdziwy przedstawia się następnie: Podług zestawień

z lat 1850 do 1859 — w roku 1860:

w Galicyi	11 <sup>3</sup> / <sub>10</sub> cent.	12 <sup>3</sup> / <sub>10</sub> cent.	
w obwodzie Tryestu	—	"	10 <sup>6</sup> / <sub>10</sub> "
w Karyntyi	11 <sup>5</sup> / <sub>10</sub>	"	—
w Krainie	11 <sup>2</sup> / <sub>10</sub>	"	—
w Morawii	9 <sup>3</sup> / <sub>10</sub>	"	8 <sup>9</sup> / <sub>10</sub> "
w Czechach	8 <sup>9</sup> / <sub>10</sub>	"	8 <sup>1</sup> / <sub>10</sub> "
w wybrzeżu Iliryskim	8 <sup>2</sup> / <sub>10</sub>	"	7 <sup>2</sup> / <sub>10</sub> "
w Szlązku	6 <sup>2</sup> / <sub>10</sub>	"	7 <sup>6</sup> / <sub>10</sub> "
w Tyrolu	—	"	3 <sup>6</sup> / <sub>10</sub> "

w roku 1862:                      w roku 1864:

w Galicyi	12 <sup>35</sup> / <sub>100</sub> cent.	11 <sup>45</sup> / <sub>100</sub> cent.	
w Morawie	9 <sup>50</sup> / <sub>100</sub>	"	9 <sup>40</sup> / <sub>100</sub> "
w Tyrolu	9 <sup>0</sup> / <sub>100</sub>	"	9 <sup>50</sup> / <sub>100</sub> "
w Czechach	8 <sup>50</sup> / <sub>100</sub>	"	9 <sup>10</sup> / <sub>100</sub> "
w wybrzeżu z Istrią	8 <sup>50</sup> / <sub>100</sub>	"	9 <sup>20</sup> / <sub>100</sub> "
w Szlązku	8 <sup>20</sup> / <sub>100</sub>	"	8 <sup>70</sup> / <sub>100</sub> "

---



